

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Fe počti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznani (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 288.

V Ljubljani, v soboto 17. decembra 1892.

Letnik XX.

Doba škandalov.

Veku iznajdeb, veku svobode utegne kmalu odklenkati. Če se imenuje kaka doba po tem, kar v javnosti nekako daje smér vsemu življenju, kar vlada v očitnem gibanju in kretanju posamičkov in skupin, potlej nam ne preostane drugega, nego beležiti, da živimo v dobi škandalov. Iz vsega do pičice določenega ceremonijala, kateremu se mora priučiti po „oliki“ hrepeneči smrtnik, iz vseh resno-imenitnih naprav javnega življenja, iz vseh poklonov, navduševalnih živio-klicev, iz vseh zatrjevanj udanosti in ljubezni, iz vseh pravilno sestavljenih in dobro predavanih govorov, ki plavajo dan na dan od povesod obloženi s pozlačenimi lupinami in barvanim peskom proti — neskončnosti, iz vseh svetov in zborov, in abornie in parlamentov, koder se močje v črnih frakih in belih kravatah sestajajo v posvete, se ti dvigajo zabavljivi in zaničljivi satiri s svojimi rožički in satansko zasmehovalnim licem — v podobi škandalov. Noben dan brez škandala v javnem življenju — to je geslo. In ne delajo mu sramote otroci XIX. veka.

Ljudje, katere lomi krč, če se jim spomni ime Gregorija VII. ali Bonifacija VIII., kateri si brišejo prisiljeno solzo z lica, ko beró ali pripovedujó, da je Henrik IV. pokoril se na kanoškem dvorišču; ljudje, ki jim iz užaljenosti zastaja sapa, če slišijo, kako so v spremstvu menihov črnogledih v dolgih raševnikih z gorečimi svečami v rokah imenitniki pohajali v spokornem sprevodu, h kateremu jih je obsodila „sveta“ inkvizicija, ti ljudje z nekakšno krotko dobrodušnostjo gledajo v naše dobe življenje in njegove škanđale.

Ce niso ravno sami prizadeti, jim vzbujajo le blagodejno čuvstvo senzacije — „krabi“, bombe,

upori, revolucije, izneverjenja, goljuške, samomori, nenravnost naše dobe. In vendar panamskih zločestev in Ahlwardtove pravde ni poznal srednji vek.

Hibe v društvenem redu, zle navade so tedaj rodile dobre postave; pri nas je narobe. Čim gorje je lice javnega življenja, tem gorji so zakoni! —

En gros se izdelujejo postave in ukazi in naredbe; en gros se kopiči — zlo. In če vprašaš može, ki so pri delu postavodajalnem, kaj je njih namen, odgovoré ti naglo in brez pomislekov, kakor jih je naučila novodobna gospodarska šola: za občno blagostanje se sestajamo, za občni blagor govorimo in delamo.

Da kar na kratko povemo: beseda „občno blagostanje“ je naše čase največji humbug, sama v sebi škandal in porodnica škandalov. Le pogledjmo, kako se meri. Koliko se producira v tej državi? Kakšno je njeno finančno stanje? Koliko ima denarnih sredstev? Kakšno je njeno vojaštvo? Taka in tem podobna vprašanja se zastavljajo; in če se povoljno odgovori na nje, potem se trdi, da je narod bogat, da je občno blagostanje na visoki stopinji.

Nekdaj se je računalo, koliko ljudi se more samo oborožiti in odriniti v boj, braniti domovino, sedaj se računi, koliko milijonov ima država v svojih vojnih ladijah, v svojih topovih. Denar je merilo za vse; in če se ti na vprašanje, koliko je denarja v kaki državni skupini, odgovori z milijardami, potem je utrjeno — občno blagostanje!

Nekdaj se je vpraševalo, ali ima kmetič, ali ima rokodelce, ali ima vsak posamični človek toliko, da lahko pošteno preživi sebe in družino, da si lahko tudi za bolezen in starost kaj prihrani. Sedaj

se ne misli več na to; posamičnik je pozabljen; sam naj živi, ali pogine; sam naj skrbi zase!

Zato pa ni produkcija, zato pa ni denar merilo občnega blagostanja, marveč merilo temu je, kakor so razdelje ni blagri mej ljudstvom. In o tem, kako se pravično razdeljuje, kar se proizvaja, ne govoré novodobna gospodarska načela. Zato pa zveni kot ironija na uho zatrjevanje o blagostanju v državah, koder se vsuženi milijoni boré vsak dan za skorjico kruha in sami propadajoč drug za drugim polnijo nekaternikom žepe in s tem povzdigujejo — občno blagostanje!

Omika se razvija; veda napreduje; zunajno lice visoke družbe je krasno in sijajno; lice nižjih slojev — črno in mračno. Odkod to? Vzroki so v uas samih! Družba se je odvrnila od Boga, Kristusa ne priznavamo več za vladarja; vlada pa ne vera, nenravnost in vživanje!

Razvijaj se sijaj lagodnosti in omike, kaker mu drago; dokler ostanejo taka nasprotja v družbi človeški, kaker so sedaj, visokih in nizkih škandalov ne bo konec. Smér te poti pa je — prepad vsega reda in vse omike.

Liga + 12.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. decembra.

Budgetni odsek

je v sredo se posvetoval o budgetu pravosodnega ministerstva. Grof Palfy je najprej vprašal ministra, je li misli osnovati novi okrožni sodišči v Trutnovu in Slanem le s dovoljenjem deželnega zbora, ali morda tudi brez tega dovoljenja?

Poslanec Suklje je pa jako obširno govoril o slovanskih zadevah. Pred vsem je opozoril ministra, da pri sodiščih na Slovenskem manjka uradnikov,

LISTEK.

In vendar!

Resnična povest, iz zapiskov angleškega duhovnika, spisal Evin. (Konec.)

IV.

Resnega, mladega moža v meniški halji pač nista brigala šum in vrišč, katera sta gospodarila na prostranih ulicah. Tako nemo je zrl na vrenje sveta pod seboj, le od časa do časa pritiskal je vroče čelo na mrzle šipe. „Torej vendar!“ govorili sta mu nehoté ustni. Kaj je vendar mislil, kaj mu je težilo pobožno dušo? Sedaj vé vse, ali on mu ne more in ne sme pomoči. — Nekaj mu je zablisnilo v glavi. Poiskati Irea in mu ponuditi denar, ali kje dobiti ogromno svoto. Da, doma bi jo dobil in tudi pri Kingstonu, ali zakaj, čemu bode toliko denarja menihu, povpraševali se bodo. In kje neki dobi Irea? Morda teši ravno sedaj nemirno vest z žganjem, skupilom za prstan z briljantom ali zlato uro? In Irec sam se ne izpostavi nevarnosti, jutri biti že vjetemu in priti na vešala mesto dozdevnega morilca. — Ne, tu ni rešitve! — Nikakega izhoda. Čudeža ni več pričakoval in tudi mislil ni več, čemu mu je dobrotni Bog poslal tako hudo skušnjo. Vtikal se ni človeški njegov um v šodbo Najvišjega.

Včasih se mu je kakor močvirna veša porodil up v misliji trudni glavi. Čakal je drugega dne, da bi bilo za njim vse, vse . . . Ali glava se mu je hotela raztrati.

V.

Ljudij se ni malo zbralo, da bi videli obešati londonskega kupca Johna Kingstona, kot zavratnega morilca Jamesa Ralfa. Spremljal ga je po želji obsojenčevi pater Anselm. — Kako se je postaral menih v kratkem času, kako vel, zguban mu je obraz, roke mu visé trudno ob boku, negotove so mu stopinje in žive oči, obrobljene s črnimi pasovi, globoko vdrté, gosti lasje so mu osiveli na pol.

Postajal je večkrat na trnjevem potu, in podpirati ga je moral Kingston, ki je pogumno korakal smrti nasproti. Tako umira junak s čisto vestjo, nedolžnim srcem. Nehoté se je mnogim gledalcem usililo to prepričanje. — Pater pa je bil strit in nem, saj je vedel, da oni več ne potrebuje njegove tolažbe. Predno je stopil obešenec na stolec, nesel mu je pater k ustnom Križanega, katerega je goreče pritiskal in poljubljaj. Popolnem sam sabo umirjen pričakoval je smrti. — Zaškrtale so vrvi in obsojenec je umiraje visel mej zemljo in nebom. Dovršena je bila svetna sodba, gledalci so se razšli. — Sam je ostal pater in klečal in molil.

Slednjič se je vzdignil in odšel k sorodnikom Kingstona, z namenom izposlovat, da se pokoplje usmrtenec v rodbinski rakvi. Sorodniki, Angleži, so prošnjo odločno odbili in on ni povpraševal po razlogih. Tiho kakor je prišel, je tudi odšel.

Ravno prijazno niso gledali za njim, že zaradi njegove sestre Ele Greshamove. Posredno je bila le ona vzrok temu umoru, pretehtali so hladni An-

gleži in brezdvomno je tudi potem le ona vzrok sramoti, katero je nevredni ud pripravil na nje, ki so bili udje, neomadeževani člani častne meščanske rodbine.

Težka pot, pot k sestri njegovi. Vedno je plakalo mlado dekle, katero je ljubilo svojega Johna z vso silo. Ni trenotek ni nevesta dvomila o njegovi nedolžnosti in v takem položaju se utrdi prava ljubezen. Shujšala je in mlado lice je dobilo gube, kakor da bi se že poslavljala od mladostnega življenja. Še bolj žalosten se je ločil od nje, kakor od njegovih sorodnikov. Dekle je bilo vse zbegano in zmešano in govorilo čudne, brezbožne stvari o neusmiljenosti Božji in nepravilnosti . . . Z grozo se spominjal teh trenutkov menih in prosil Boga odpuščenja za mlado svojo sestro. On sam ni trenotek dvomil nad Bogom in nezmerno njegovo milostjo. Vidno je hujšal, tako, da so se čudili menihi. Goreče je molil in cele mrzle pomladne noči je večkrat preklečal v cerkvi. Čakal je, da se razmota ta vozle in da se povrne čast vsaj mrtvemu, ker se živemu ni mogla. Čakal je in upal. —

VI.

V londonskem predmestju ob Temzi, predno se vstopi v mesto samo, stopli so se irski in angleški delavci. Neki Irec, s krvavečimi prsi in hropeč v zadnjih izdihih, je prosil duhovnika in sicer patra, ki ga je spovedal 4. maja v samostanski cerkvi. Take dneve si tudi slaboumen človek zapomni. K sreči samostan ni bil preveč oddaljen od nesrečnega

ki bi bili zmožni slovenščine. To pa ne prihaja od tod, da bi morda manjkalo slovenskih pravnikov, temveč od tod, da smo Slovenci reven narod in torej naši pravniki ne morejo zastopati praktičnosti vsakako pomanjkljiv. Prosilci za mesta pri sodiščih na Slovenskem bi morali vsaj del praktičnega izpita napraviti v slovenščini. V dokaz, kako nekateri sodniki prezirajo slovenščino, je navedel slučaj, ki se je pripetil pri ormoškem okrajnem sodišču. Tožba se je vložila v slovenščini in obravnavalo se je v slovenščini, izdala pa nemška sodba, dasi sta obe stranki bili slovenski. Na pritožbo je pa pravosodno ministerstvo odgovorilo, da pri sedanjih predpisih ničesa storiti ne more. Pri tistih razmerah je odvisno le od samovoljnosti sodnika, če se bodo sploh slovenske vloge slovenski reševale. Govornik želi, da bi se stvar stalno določila. Govornik je izrekel zahvalo ministru, da se osnuje okrajno sodišče v Cerknici in priporočil osnovo sodišča v Kobaridu, ker je tolminski okraj prevelik.

Dr. Herold se je spodtikal nad tem, da komisija za razdelitev okrajev še vedno dalje deluje. Proti osnovanju novih sodišč na Češkem on nema nič, samo na podlagi dunajskih punktacij se ne smejo snovati. Potem je govornik ponovil češke zahteve zastran notranjega uradnega jezika in zahteval, da tudi najvišje sodišče češke vloge češki rešuje. Koncem je še vprašal, kako je z reformo civilnega postopnika.

Lupul je zahteval nekatere premembe pri sodiščih v Bukovini, dr. Bärnreither boljše prostore za sodišča v Pragi. Poslednji govornik je tudi omenil, da je v Pragi bila porotna obravnava v nedeljo, kar bi se bilo pač lahko izognilo.

Grof Schönborn je najpoprej grofu Palffyju zagotovil, da se bode ravnal pri osnovi novih sodišč po zakonih. Potrebno je pa bilo v budget postaviti potrebščini za novi okrožni sodišči, da bode vlada mogla potrebno storiti, ko stvar dovrši postavni tek.

Šukljeju je odgovoril, da priznava, da je potreba adjut in da se bode pogajal s finančnim ministrom, da se vsem kandidatom za sodnijsko službovanje dovolijo adjuta. Gotovega pa v tem oziru povedati ne more. Zastran jezikovnega vsposobljenja uradnikov v slovenskih deželah je težko izdati kake splošne določbe. Razmere se v tem oziru boljšajo in novoimenovanemu predsedniku nadsodišča v Graecu bode naročil, da naj stori, kar je v tem oziru mogoče. Zastran sodnijskih odlokov je minister opomnil, da so dotične določbe pomanjkljive in zlasti ni določeno, v katerem jeziku naj se izdaja razsodba. V enem konkretnem slučaju, o katerem ne vé, če je tisti, kakor ga misli Šuklje, se je jedna stranka posluževala pri obravnavi slovenščine, druga nemščine. Ministru se je zdelo, da sodnik ni prestopel prepisov izdaviš jedino nemško razsodbo. Minister priznava, da bi bilo v takih slučajih

mesta, kjer se je godil krvavi pobjoj. Koj je vedel pater Anselm, kdo ga kliče, vzel polo papirja in pisalo in tako naglo stopal po ulici, da so se ljudje čudili slabotnemu menihu. Došel je na lice mesta, nadejal si štolo in prosil navzoče, naj so za trenotek odstranijo.

Silno je ječal umirajoči, slednjič je pokimal z glavo menihu. Nato je poklical pater Anselm dve priči. Slab je bil že umirajoči. Rana na levem krilu pljuče je še vedno krvavela, da so obveze bile vse rudeče. Smrt si mu bral na brezkrvnem obrazu.

Irec je z zadnjimi vzdih pred pričami razkril svoj umor, pater Anselm je pisal. Končavšemu stisnil mu je pero v roko, napravil z roko umirajočega † (križ), in podpisal njegovo ime. Strmé so podpisale še priče. — Pater Anselm je obljubil Irecu, da bo po svoji moči skrbel za osirotelo obitelj.

Pol ure kasneje je težko, mej silnimi mukami izdihnil svojo grešno dušo — pravi morilec.

Pri tem dokazu obsojenčeve nedolžnosti omenili so preje glasni sodniki, rodbina Kingstonova prenesla je truplo obešenca brez hrupa v rodbinsko rakev.

Pater Anselm Gresham je kmalu zatem umrl mirno in udano, njegova sestra pa je posvetivša vse svoje imetje v vzgojo nesrečne dece Irec, morilca svojega ženina, odtegnila se svetu in odšla v samostan.

Stvar sama pa se je živo utisnila v spomin modrim, nezmotljivim izvrševalcem angleške pravice. Vkljub sijajnim dokazom njihovim, vendar — nedolžen!

umestno izdati tudi slovensko razsodbo in je naročil graškemu nadsodišču, da v tem smislu poúči podrejena sodišča. Minister obeta, da bode pač mislil na osnovo okrajnega sodišča v Kobaridu.

Zastran vredbe jezikovnih razmer na Češkem misli minister, da bi se poprej morala izvesti sprava. Pri najvišjem sodišču se pa narodna enakopravnost ne dá lahko izvesti, ker bi se v tem slučaju število svetnikov tako pomnožilo, da bi nastale finančne in službene težave. Za zboljšanje prostorov za sodišča obeta minister tudi skrbeti.

Halwich bi bil potem še rad vedel, kaj bode vlada storila, če češki deželni zbor ne dovoli osnove novih sodišč. Minister mu je pa odgovoril, da tega še povedati ne more.

Z Dunaja, 16. decembra.

Poslaniška zbornica

je danes nadaljevala včeraj nedovršeni dnevni red. Najprej je pritrdila zakonu, s katerim se vlada pooblašča, začasno vravnati trgovinske razmere z deželo Španjsko. Potem se je pričela razprava o državni podpori za dežele in okraje, ki so bili po uimih poškodovani.

K tej reči se je oglasilo več govornikov, ki so deloma podpirali dotični predlog budgetnega odseka, deloma zahtevali podpore še za druge dežele. Med poslednjimi je bil naš poslanec Pfeifer, ki je prišel na vrsto za Plossom in Garnhaftom, in govoril o revščini na Kranjskem ter zahteval, da bi se pri delitvi državnih podpor oziralo tudi na našo deželo. Ta govor priobčimo v prihodnji številki.

Za njim prišel je na vrsto Muth, vladni zastopnik Braunhofer, poslanec Riegler in poročevalec Kathrein; potem je bil sprejet predlog, ki vladi dovoljuje v gori omenjene podpore znesek 150.000 gld.

Naslednja točka je bil zakon, s katerim se koleka in pristojbin oprošča posojilo, ki ga hoče dežela češka najeti v podporo po uimih in povodnih poškodovanih okrajev. Obveljal je brez vsakerega ugovora.

Pri poddržavljenju mestnih telefonov govoril je moravski poslanec Kulp, za njim pa nižjeavstrijski poslanec Richter, potem je obveljal dotični predlog brez premembe.

Ravno tako so bili sprejeti naslednji predlogi, pri katerih je bila samo nekoliko razprava o Liechtensteinovem fidejkomisu. Ob 1/4. uro je predsednik sklenil sejo, voščec vsem poslancem veselo novo leto.

Dr. Plener je včeraj v svojem govoru omenjal, da levica ne sprejme nobene odgovornosti več za poslovanje poslaniške zbornice. V državnozbornskih krogih se vsled tega govori, da bi moral tudi podpredsednik Chlumecy iz te izjave izvajati posledice in odložiti podpredsedništvo, ker sicer tudi njega, oziroma levico, zadene velik del odgovornosti, katero je tako slovesno odvrnila.

Postava proti ponarejevanju živil.

Z Dunaja 5. dec.

(Dalje.)

III. Umetno maslo.

Pa tudi še iz drugega varoka je kupčija z umetnim maslom poštenemu domačemu maslarstvu v veliko škodo, ker — kakor je konstatirano — gredo ti sleparji v planinske dežele, kjer pokupijo pošteno naravno maslo od živinorejcev, pokažejo potem zabojčke z listki dotičnih železnic in doma pomešajo potem to dobro maslo med umetno prirejeno in vse gre v svet kot planinsko n. pr. tirolsko maslo. Dotični kraj pa zgubi s tem na dobrem imenu in kupec, ki je od sleparja kupil maslo z imenom iz dotične pokrajine, meni, da ni več dobili dobrega poštenega masla ondi, ker s kupljenim ni mogel biti zadovoljen in to izve drugi, tretji itd., z eno besedo, pošteni pridelovalci masla v dotični pokrajini zgubé kredit in potem se jim še to pripeti, da ne morejo sploh spečati masla v denar!

Nekatere države in med temi celó svobodna Amerika, so proglasile postave proti narejevanju umetnega masla, druge zopet so postavno določile, da mora slehern prodajalec umetnega masla jasno zaznamovati maslo kot „umetno“, ter mora dotična posoda, ali zavitek, v kojem se nahaja tako maslo, nositi zapisano z različnimi črkami „umetno“. Kogar zasači oblastvo, da je to opustil, torej da je hotel slepiti kupca, češ, da je maslo naravno, zapade ostri kazni n. pr. v Ameriki do 500 dolarjev. Neka

država ima celo postavno določbo, da mora biti umetno maslo barvano s rdečim sokom, tako da je rdeče, namesto rumeno. Kaj pametni so Američani tudi to storili, da so jako visok obrtni davek naložili na izdeljavo umetnega masla. Poleg tega prihodninskega davka mora izdelovatelj — tovarnar plačati licenco s 600 dolarji, razprodajalec s 400 dolarji in celó mali prodajalci — branjevi, morajo za dotično dovoljenje ali licenco plačati 50 dolarjev.

Tudi v Norvegiji in na Švedskem se je proglasila posebno postava (l. 1886), katera velevala, da se sme umetno maslo prodajati le v posodah, ki nosijo ime „margarin — umetno maslo“. Prav tako je na Danskem. Skrajni čas je torej, da se tudi kaj v naši državi stori, ter da se omeji svoboda raznovrstnim pijavkam, ki so večinoma židje in ki umejo slaboveljavno blago napraviti tako, da gre za dobro blago, le da si polnijo svoje umazane žepe. Nesrečni liberalizem pa pravi: vsakdo naj pazi, da ne bo osleparjen. Za Boga, ali naj bodi vsak človek večš kemik; spoznavatelj raznih produktov in tvarin!!

Težavnije je vprašanje, kako take naredbe proti ponarejevanju masla izvesti. Res ni lahko razločiti umetnega masla od naravnega, osobito ako je bilo skrbno izdelano, kakor ga znajo napravljati za to navlaš z vsemi pripravami oskrbljene izdelovalnice. Vendar so nekateri znaki, osobito pa, ki se lahko dajo spoznavati z dalječasnim opazovanjem in skušenostjo. Posebno manj vredno umetno maslo, napravljeno iz smrdljivega loja in sala, je bolj cvirkasto, in tudi neprijetno diši, osobito če se zgreje.

Znanstveno pa se da tudi določiti tako maslo s tem, da se preišče njega specifična teža, katera je pri naravnem maslu večja kakor pri umetnem. Razgreje, oziroma stopi se dotična poskušnja pri toplini 100 stopinj in potem se v stopljeno snov spusti tolščomer. Ko bi slepar ugovarjal in trdil, da mu taka preiskava ne zadostuje, zamore se kemiško preiskovati in sicer s tem, da se preišče maslo, koliko ima v sebi hlapljivih tolščin kislin, katerih ima iz mleka oziroma smetane napravljeno maslo mnogo več, kakor druge tolščene snovi. In ker so te hlapljive tolščene kisline skoro v vsakem mleku v enaki količini — naj si je mleko že od krav enega ali drugega plemena, naj si je bila krava krmena tako ali tako, ima se zanesljivo podlago za razsodbo.

Kako grozno, rekel bi skoro peklenko so prebrisan taki sleparji, naj mimogrede navedem, da, odkar so v Nemčiji vpeljali tako preiskovanje ter izrekli, da, kakor hitro kemiška preiskava na podlagi poizvedb hlapljivih tolščin kislin pokaže, da ni maslo naravno, torej da je prodajalec kaznjiv, so hitro vpeljali način, kakor sem že začetkoma povedal, da v rastopljeni loj prilijejo nekaj mleka, le da dajo v zmes mlečne snovi ter da otežijo znanstveno kemiško preiskovanje! To so pač „prefrigani“ sleparji!

Iz vsega tega je pač vsestranski želeti in opravičeno, da se tudi pri nas prične strožje nadzorovati maslo sploh v prid kupcem-vživalcem in v korist poštenega domačega maslarstva.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Notranje dežele.

„Poostreno“ obiskovanje cerkve. C. kr. okrajni šolski svet v Gablencu je po nalogu škofijskega konzistorija litomerijskega razveljavil dosedanje določbe zastran obiskovanja cerkve šolskih otrok. Sklenilo se je, da morajo vsako nedeljo in praznik otroci pod nadzorstvom učiteljev biti pri skupni popoldanski službi božji. Liberalnim učiteljem to ne ugaja, ker bodo prisiljeni hoditi v cerkev, in liberalni listi se že hudujejo zaradi tega poostrenja obiskovanja cerkve.

Volilni kompromis. V novotičinskem okraju, katerega je dosedaj v državnem zboru zastopal dr. Nedelja, kandiduje sedaj konservativec grof Stolberg. Čehi so sklenili mu dati stoje glaso, če se zaveže, da bode v državnem zboru v vseh vprašanjih, ki se tičejo narodne enakopravnosti, glasoval s Čehi. V tem slučaju bi bila vsakako izvolitev konservativnega kandidata zagotovljena in je zatorej želeli, da se kompromis sklene.

Budgetna debata v ogerskem državnem zboru vrši se jako mirno. Govoré tudi največ bolj neznačni govorniki. Ker je pri debati o začasnem budgetu se vse važneje povedalo, se pri budgetni debati nema nič posebnega več povedati. Najbolj

(Dalje v prilogi.)

je zbornico osupnilo, ko je nečak učnega ministra grof Koloman Csaky se izrekel proti civilnemu zakonu, ker nasprotuje verskim čuvstvom. Poslanec Szjalkovszki se je pritoževal, da se premalo stori za gospodarsko povzdigo dežele. Pechy je pa naglašal, da se morajo varovati predprave madjarščine.

Ogerska deputacija v Turinu. Budimpeštanska deputacija v Turinu ni le Košutu izročila diplome, temveč je na povabilo županovo šla v mestni senat, kjer je Helfy povzdigoval Košuta, ki je vez mej Budimpešto in Turinom. Mestni župan je pa potem naglašal, da Košut ne pripada le Ogrom, temveč tudi Italijanom, ker je mnogo pripomogel k zjedinenju Italije. Senatski člani so potem odkrili ogersko deputacijo spremili do vrat. Postopanje budimpeštanske deputacije v Turinu se pač ne more imenovati taktno, da ne rabimo hujšega izraza.

Vnanje države.

Panamska aféra. Hertz, Constans in pa boulangist Delahaye so bajé tisti možje, ki skrbé, da vsa ta stvar ne zaspi. Vse te može bajé nekoliko vodi želja po osveti. Poleg omenjenih je pa morda še kak drugi, ki stvari dobro pozná, jih spravlja na dan, ali svojega imena pa ne izdá. Tako listi dobivajo dan na dan listke z imeni novih kompromitiranih oseb. V kaki zvezi je Hertz z vso stvarjo, še ni znano. Prečé že mora vedeti. Od Reinacha je zahteval sedem milijonov frankov, da ustavi časniške napade proti njemu. Reinach mu pa toliko ni mogel dati. Constans je pa menda dobil na neki še ne popolnoma pojasnjen način več važnih pisem o panamski družbi v roko. Sodi se, da tudi Reinachovo kopirno knjigo. Constans pa seveda hoče to stvar dobro izkoristiti proti osebam, ki so ga izrinile iz ministerstva. On ima tudi še od svojega ministerskega poslovanja gotovo kake podatke o panamski družbi. Delahaye pa vso stvar v zbornici razkriva, in najbrž dobi vse migljaje od Hertza, kateri je tudi zveze imel z boulangisti. Zbornica se je posvetovala predvečeraj o predlogu, da v panamski enkéti razširijo pooblastila tako, da bode smela imeti hišne preiskave, zaprisegati priče in jih prisiliti, da pridejo, kadar so povabljeni. Sedaj več oseb na povabila niti ne pride, druge se pa porčujejo iz enkéte. Tako je Constans le-to pripovedoval, da je on nekoč Reinachu pet frankov posodil. Ministerski predsednik Ribot in pravosodni minister Bourgeois sta odločno bila proti takemu razširjenju pooblastila panamske komisije; naglašala sta da bi potem vso oblast na Francoskem imela ta komisija v rokah, kar bi bilo nevarno. Sedaj ne gre več za vlado, temveč za republiko. Ker sta oba ministra stavila zaupno vračanje, je zbornica omenjeni predlog zavrgla s 6 glasovi večine. Glasovalo je proti predlogu mej drugimi osem ministrov. Brisson bajé sedaj misli odložiti predsedništvo panamske enkéte, monarhistični člani pa iz enkéte izstopiti. To bi najbrž bil konec vse te enkéte, ki mnogim republikancem že toliko preseda. Javno mnenje bi se pa s tem najbrž ne pomirilo, temveč še le razburilo, ker bi ljudje mislili, da se nekaj hoče potlačiti. Toliko se je do sedaj razkrilo, da so vse republikanske stranke prizadete, zmerni republikanci huje, nego radikalci, starejši huje, nego mlajši. Izmej poslancev, ki so še le 1889. leta prišli v zbornico, je največ čistih. Kolikor je dosedaj znano, imajo monarhisti pri vsej tej stvari najbolj čiste roke. Samo o jednom se nekaj govori, pa še tisti ni odločno v konservativnem taboru. Baš zaradi tega si pa monarhisti lahko izkoriščajo to zadevo. Kdo bode imel končni dobiček, se pa še ne vé, toliko je gotovo, da vsa stvar navaja vodo na mlin socialistov in anarhistov.

Ahlwardtova pravda se odloži na veliko jezo vseh liberalcev, po sklepu državnega zbora. Z gotovostjo so pričakovali, da se stvar vsaj odseku izroči. Ker je predlog, da se izroči stvar odseku, prihajal od nekega konservativca, so liberalci bili tembolj prepričani, da bode vsprejet, posebno ker je celó državni kancelar v državnem zboru Ahlwardtovo početje obsodil kot obrekovanje nemške vojaške uprave. Ker so pa mnogi konservativci, potem pa vsi katoličani in socialni demokrati glasovali proti omenjenemu predlogu, je pal. Židovski listi se sedaj tolažijo s tem, da državni zbor ni presojal stvari same, temveč se je izrekel za odložitev preiskave jedino zaradi tega, ker je tako postopanje že v navadi in večina poslancev z Ahlwardtom ni hotela delati nobene izjeme.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 11. decembra. (Hrvatski deželni zbor.) Naš deželni zbor se je začel 10. decembra. Glavna naloga mu bode rešiti tri zakonske osnove, namreč: o ureditvi arheološkega muzeja, o osnovanju vinogradske in sadjarske šole v Petrinju ter o proračunu za l. 1893. Za preustrojstvo arheološkega muzeja se je zavzel sedajni oddelni predstojnik za bogocastje in nauk; po njegovem obrazloženju ima biti v bodoče ta muzej v tesnej zvezi z vseučiliščem, kakor tudi prirodopisni. To pa bode

mogoče, če bode predstojnik tega muzeja ob enem tudi vseučilišni profesor, kar dozdej ni bilo. Na ta način bode lepe zbirke našega arheološkega muzeja pristopna tudi vseučilišni mladeži, posebno slušateljem staroklasične filologije in zgodovine. Tako praktično vrejenje mora se le odobriti, ker mu ne more biti ugovora od nobene strani. Ravno tako potrebna je tudi vinogradska in sadjarska šola v Petrinju, kjer je kraj za te dve gospodarski stroki posebno pripraven. O proračunu za bodoče leto pa bode bržkone, vsaj v odboru, razprava živahnja. Istina je, da je opozicija preslaba, da v tem pogledu vlado v kakšno zadrego spravi, ali mogoče je, da se bode našlo tudi med vladnimi privrženci poslancev, ki niso popolnoma zadovoljni s sedanjimi odnosi.

Autonomni proračun za bodoče leto iznaša za kraljevino Hrvatsko in Slavonijo v vsem 7.537.139 gl. za 226.039 gl. več nego za letošnje leto. Od tega spada na deželni zbor 75.000 gl., na bana 35.000 gl. za oddel notranji 3.768.856 gl., za bogocastje in nauk 1.451.432 gl., in za oddel pravosodni pa 2.206.051 gl. Za oddel za bogocastje in nauk je za bodoče leto uvrščena večja vsota od 100.094 gl., dočim je oddel za notranje posle dobil več 69.441 gl., a pravosodni 56.504 gl. Lep napredek je opaziti v proračunu v tem, da se za prosveto vendar le precej troši, pa bi se gotovo bilo če več storilo, da ni Hrvatska zopet prikrajšana za veliko svoto od zaklada zemljiškega odškodovanja. Ta vsota iznosi 300.000 gl. Madjari so si jo enostavno pridržali za stroške, katere je po njihovi trditvi imela ogerska vlada, ko je morala leta 1893 zadušiti buno na Hrvatskem. To je pa le navidezna trditev, kajti hrvatski deželni zbor je že tisti leto opredelil 100.000 gl. za omenjene stroške, ali se je kasneje zahtevalo še za kaznen 125.000 gl. od ogerske vlade.

Tako zahtevajo Madjari, češ da je vojska morala posredovati in buno zadušiti, katero so bili pa le oni sami pouzročili s tem, da so na zajedniške urade postavili grbe z madjarskimi napisi, kar ni bilo po nobenej postavi osnovano. Pa še kakšni stavki se nahajajo v tem računu! Na enem mestu stoji zapisano „3000 gl. za porabljene patrone.“ Da je v istini bilo potrošenih toliko patronov, postreljana bi bila lahko polovica prebivalcev na Hrvatskem. In takih stavkov je v tem računu mnogo. Kaj poreče na to naša vlada. Pravijo da jo je ta zahteva od strani ogerske prav osupnila, kajti kaj takega niso pričakovali pri vladi niti v mislih od svojega zaveznika. In kaj porečejo na to naši poslanci? Bodo li mogli molčati na take krivice, katere bi moral hrvaški narod prenašati? To bode mogli pa še tem manje storiti, če so kolkaj domoljubi — za take se seveda vsi priznavajo — kajti vsota, katero bi bila morala Hrvatska dobiti od Ogorske, leži že dve leti v ogerski blagajni, a da se od nje niso plačale Hrvatim nobene obresti; in vendar le te iznašajo že do 100.000 gl. Kako ogromne vsote so vendar to za našo siromašno zemljo! Na enej strani zahtev 300.000 gl., na drugej pa neizplačane obresti: 100.000 gl., tedaj 400.000 gl., s katerim bi si Hrvatska mogla marsikaj urediti. Če se zdaj ne bode uprli temu krivičnemu zahtevu tudi vladni poslanci na našem zboru, potem zares ne moremo povedati, kdaj se bode Hrvatje vendar osvestili ter za svoj narod pravico zahtevali. Ne vé se sicer, kako se bode vlada v tem pogledu ponašala; morda se je celo z ogersko vlado že dogovorila v tej zadevi, kajti tudi to je bila ena onih prepričnih točk, radi katerih je hotel hrvatski minister Josipović odstopiti. Mogoče je, da je ogerska vlada sama uvidela krivico, katero je hotela storiti hrvatskemu narodu, pa je popustila; vendar pa je to neverjetno pri sedanji dispoziciji med Madjari in Hrvati, kateri po madjarskem mnenju še sedaj niso dovolj navdahnjeni s poznato državno idejo.

Z Reke, 15. decembra. Jutri dne 16. t. m. bode v župni cerkvi ob 10. uri slovesna črna maša za pokojno grofijo Hedvigo Zichy, katere se še vedno živo spominjamo. Sveto opravilo za ranjko so naprosili njeni spoštovatelji ter vabijo k sv. daritvi vse znanee in prijatelje.

Tudi visoka soproga sedanjega guvernerja, Ilona Batthyany, ima čuteče srce do revežev. Kot taka stoji na čelu sirotišča „Clotilde“, kjer dobivajo ubožniši otroci brezplačno hrano. Otroci ostanejo cel dan v zavodu. S tem so njih stariši rešeni velike težave in skrbi.

Nova palača za guvernerja bode bajé stala nad tunelom poleg letovišča nadvojvode Josipa. Pač bode sezidana na najlepšem kraju, od koder je krasen razgled na mesto samo, kakor tudi na morje, istrsko obrežje, na otoka Črez in Krk in na starodavni Velebit. Sedanja hiša tega gospoda je na ulici „Corso“ blizu morja. Ker pa ima le jedno nadstropje in ker so okoli stoječe hiše visoke in krasne, izgleda res prav nezatno.

Nova palača bode mnogo stala, ker bode zidana prav moderno. Sicer pa ne bi bilo treba v našem mestu niti guvernerja, niti nove palače, kajti guvernerjev delokrog je zelo majhen. On zastopa v mestu edino le madjarsko vlado; za to se pa vendar ne izplača držati guvernerja v mestu, katero ima komaj 33.000 prebivalcev. Kam bi prišli, ko bi imelo vsako tako mesto svojega guvernerja? Zraven tega je tudi sicer prva oseba pri pomorski oblasti, katera bi morala biti ogersko-hrvaška, a faktično je pa le ogerska. Kot tak dobi tudi od Hrvatske 4000 gl. na leto, torej za to, da širi le madjarsko idejo, da zastopa le madjarske koristi, ga mora tudi naša dežela plačevati. Mi nimamo prav nič ne od Reke, ne od morja, zakaj tu in tam so Madjari nemejeni gospodarji. Pa to jim še ni dovolj. Oni nas hočejo tudi po celi naši zemlji pomadjariti. Žal, da jim pridno pomagajo premnoge izdajice. In ko nas pomadjarijo, nas bodo tudi razkristijani, kakor skušajo zdaj sebe razkristijati za židovski denar. Kje pa nam je iskati vzroka tega gorostatnega počenjanja? Gotovo v liberalizmu, kateri je vzel vero Madjarom in našim madjaronom. Sicer se pa tudi pri nas slišijo besede celo iz duhovskih ust: „da vjera nije u pogibelji“. A kdor tako govori, sam nič vere nima. Vprašamo le: bi li Madjari nas tako kruto zatirali, ko bi verovali v besede Zveličarjeve: „Kar nočeš, da bi drugi storili tebi, tudi ti ne stori drugemu“? Ali bi bilo pri nas toliko izdajavcev, ko bi verovali in izpolnjevali besede istega Zveličarja: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“?

Prvi bližnji pa je gotovo mili narod. Bi li mogli potem ta svoj narod izdajati ohojemu Madjaru za dovoljeno in nedovoljeno vživanje, za žep in trebuh? Liberalizem tedaj, ali kar je isto, brezverstvo, je krivo našega robovanja. In dokler ne prešine nas in naših Madjarov in madjaronov duh svete vere, ne bode za nas bolje. A kdaj bode to? Pri Madjarih težko kdaj, ker so že otrpajeni in zastrupljeni od grobokopnega židovstva. Kdaj pa pri nas? Ščasoma že, ko bi se vendar enkrat zbudili iz verske brezbriznosti, ko bi se vendar enkrat začeli gibati, družiti in organizovati na temelju večne resnice, ko bi vendar enkrat se zbrali pod zastavo sv. križa, pod katero so se naši očete borili dolgo vrsto let in slednjič sijajno zmagali. Kako se drugi narodi probujajo, snujejo društva, imajo razne shode, a pri nas se ne gane živa duša niti od zgorej, niti od spodej. Čim bolj nas tlačijo verski in narodni nasprotniki, tem bolj držimo križem roke. Čim bolj dobivajo oni moč, tem bolj mi dremljemo. Kedaj se bomo vendar zdravili? Ali bomo še dalje pustili svojemu sovražniku kolovratiti po svoji domovini? Ni li že zadnji čas, da vstanemo iz trdega spanja in da se organizujemo?

Zdaj nimamo niti jedne prave stranke, niti skoro jednega dobrega lista, niti dobrih društev. Edino naše društvo je „Društvo sv. Jeronima“. Ni je dežele v Avstriji, kjer bi bile toli tužne verske, narodne, politične, gospodarske, delavske in obrtnijske razmere, kakor ravno pri nas. Ni li največa sramota za nas, da na vse to molčimo?

A namestu vsega tega dremajo naši narodovi čuvaji in pastirji. In dokler se ti ne zbudé, tudi narod rešen ne bode. Zgodovina — najboljša učiteljica — nam priča, da je samo cerkev po svojih vrlih nositeljih narode širnega sveta oprostilá robovanja, jih omikala ter privedla do blagostanja. Isto tako bode tudi pri nas jedino le cerkev po svojih nositeljih rešila narod naš robovanja, katero je pri nas vpeljal kruti liberalizem. Zato zahtevamo, da se ti njeni nositelji čim prej probude, saj so že dovolj dolgo spali.

Imamo sicer mej seboj peščico izvrstnih mož, kateri se že leta in leta boré za pravice narodove, a vse njih prizadevanje je brez vspeha; to pa zato, ker delujejo brez zgradbe božje — brez svete cerkve. Cerkev je ustanova večnega Stvarnika, zato ima samo ona moč, da oblagrava narode. Kakor je

sv. cerkev v svojem začetku rešila narode paganske sužnosti, brezverstva, dušne in telesne teme ter jih vsestransko oblažila in osrečila, tako bode tudi zdaj nas le ona rešila suženjstva, brezverstva ter nas omilila in osrečila. Vstanimo tedaj vsi iz spanja, združujmo svoje moči, stopimo vsi pod zastavo sv. cerkve, na čelo pa naj stopijo vsi njeni nositelji brez izjeme, in zmaga bode naša.

Te vrste smo zapisali iz najboljšega namena. Bog daj, da bi ne bile „glas vpijočega v puščavi“.

Slovstvo.

„DOM IN SVET“ je dovršil z zadnjim zvezkom tekočega leta svoj peti tečaj. Skromno je začel izhajati pred kratkim časom, a sedaj ima že mnogo zaslug za krščansko prosveto našega naroda, hči jih tudi kdo tajiti; in duh, ki veje po listu, ni samo za danes, ni samo za ta rod; ta duh bode ogreval in poživil tudi zanamce.

In kako mu moremo prerokovati tako moč, tako trajnost? Saj je vse na svetu minljivo. — Da, res je vse časno minljivo, a nekaj je večno, nekaj je stalno. In to je? — Naj odgovori mesto meče pesnik z lepimi besedami, katerih pomen je živo občutil, gledajoč staroslavni Rim:

„Vsemu je čas gospodar, jedina je večna — resnica,
Vse je nestalnosti plen, sama ostane — krepost.“

(Ob stari Romi. M. O. str. 197.)

In to večno resnice oznanjuje „Dom in Svet“ na vsaki strani, bodisi v pesniški, bodisi v znanstveni obliki; in h kreposti te navajajo se vsi umotvori njegovi, pesmi, povesti, opisi, slike. Vse.

Kako krasna n. pr. je ideja, katera odseva iz pesmi „Z goré“ od Sovrana! Glas se:

„Zato moj duh zapluj z goré
Med bratov četo,
Vgraniti jih in vžgi srce
Za pravo sveto!
Ko bomo narod iz granita,
Vžari nam zarja zmagovita
Z goré, z goré!“

(Str. 214.)

Komu se ne vzbudi dalje želja, narodu pomagati, da dobi vse pravice svete, ko mu pesnik v sonetu 21. („Ko sem bil še hlapčič . . .“ str. 553) tako slovesno kliče:

O zlata ribka ti, pravica naša!
O tebi govore nam bukve stare,
Če bedni narod moj po tebi vpraša.

A lövi, röti, kliči troje čare,
Da sedem se malikov mu oglaš —
Krivica vražna ga še vedno tare!“

A. C. Slavin.

Ce pesnik tako gori za pravico naroda našega, ali bodemo mi roke križem držali? Ne samo stare bukve, tudi nove bukve, ki se sedaj pišejo, sedaj prebirajo med narodom, naj pričajo o naši sveti pravici.

Zato pa proč vso nedelavnost, otožnost!

„Moštvo dejavno žalost nam zataplja,“ — kliče pesnik sonet 20. („Zakaj zašel sem na sipino krožno.“ . . . Str. 553.)

In lepa, krasna je ljubezen do domovine, če jo blaži sveta vera. In domovinska ljubezen, oj, kako krasno se opeva v premnogih pesmih letošnjega „Dom in Svet“-a! Iz ljubezni do domovine je pripravljen pesnik zapustiti vse:

„Vse sem ostavil takrat, a šel sem na tuje, ker bilo
Vročé mi v prsih srce zá-te, moj narod in dom.“

M. O. str. 7.

In drugi pesnik, A. C. Slavin, str. 553, nam zatrjuje:

„ . . . prej v skržata premení se ôrel,
V zelenih vejah prej postrv zapôje,
Ko čut za narod meni bo dogôrel!“

In kako te mora ganiti, ko slišiš, da pesnik, čeprav daleč od domovine, vendar ne pozabi nikdar nánjo, marveč jo še bolj ljubi, rekoč:

„Svojce ljubiti in dom često nas tujci učé!“

M. O. (Str. 150.)

Videl bi „Dom in Svet“ rad edine vse rodne brate, ko kliče s pesnikom slovenskemu kresu:

„In ti si bil, slovenski kres,
Nad tisočkrat svedok,
Da rod naš zmir je ljubil dom,
In prvi bil mu — Bog.“

Ko zreš na dom, slovenski kres,
Li mir naš rod imá . . . ?
Ne . . . ! Vero, jezik še hoté
Mu vzeti iz srcá.

Le čuvaj nam, slovenski kres,
Kar vžgal Ciril-Metod:
Naj veri belin domu zvest
Na vek slovenski rod!

Zato, zato, slovenski kres,

Kot žaril si nekđaj,

Kot si v obrambo bratil rod,

Oj, brati ga še zdaj!“

Mrzla zima je sicer sedaj, in mesto kresov blišči se sneg po gorah; a imamo v Ljubljani slovenski kres tudi sedaj, o Božiču, kres slovstvu. — „Dom in Svet“, ki čuva zvesto, kar sta prižgala sv. Ciril in Metod, vero in jezik. Naj gori ta kres vedno živeje in brati naš rod! Zato okrog nega vsi, nismo netiva, gmotnega in duševnega, da bo gorel vedno svetleje, vedno čisteje. . . .

Radi bi pokazali, kako se tudi v drugih pesmih vnema srce za večno resnico in stalno krepost, a vseh ne moremo omenjati; blagi čitatelj si gotovo že sam se ogreval o njih ognju. (Konec sledi.)

Udanostne izjave.

Udanostna izjava občine Gorenja Šiška pri Ljubljani se glasi:

Od vseh krajev naše obširne škofije prihajajo izjave udanosti prevzvišenemu vladiki, milostnemu knezoškofu ljubljanskemu. Tudi mi Gorenje-Sišenci se pridružimo z veseljem vsem, kateri so že pred nami ali se bodo še za nami poklonili premilostnemu knezoškofu, katerega spoznavamo za svojega od Boga nam poslanega višjega dušnega pastirja. Obžalujemo z vsemi katoliško mislečimi kristijani napade in razžalenja, katera je narodno-napredna stranka prizadejala našemu prevzvišenemu knezoškofu kakor tudi njegovi prečastiti duhovščini ter se strinjamo z načeli in sklepi prvega slovenskega katoliškega shoda. Tej izjavi pritrjujemo s svojimi lastnoročnimi podpisi.

Občinski odbor Gorenje Šiške, 28. nov. 1892.
Matevž Burger, župan; Jakob Babnik, A. Šušteršič, Janez Florjančič, Miha Kunovar, svetovalci. Jakob Matjan, Janez Jeras, Valentin Florjančič, J. Juvan, Gašper Albreht, Janez Perko, Jakob Črnivec, Anton Tome, Jožef Berlič, Jakob Hočever, Janez Sirok, Fran Šušteršič, Luka Kane, odborniki.

Udanostna izjava občine Polhov Gradec:

Radostnim srecem se tudi občina Polhov Gradec pridružuje udanostnim izjavam drugih občin. V Vaši posvečeni osebi spoznamo in častimo svojega višjega pastirja, naslednika apostolov, čuvaja časne in večne sreče; Vaš višjepastirski glas hočemo vedno pokorno poslušati. Užaljeni zaradi neosnovanih napadov na Vašo prevzvišeno osebo, kateri se prijavljajo zlasti po sijajnem izidu I. slov. katol. shoda, obsojamo tako početje in Vas zagotavljamo neomahljive zvestobe in udanosti. Kakor poje naš pesnik: „Hrast se omaje in hrib — zvestoba Slovence ne gane“, tako tudi nas ne bodo odvrnili od Vaši prevzvišenosti dolžne ljubezni in pokorščine.

Polhov Gradec, dne 22. novembra 1892.

Jakob Zadnikar, župan, Anton Zalasnik, Lorenc Založnik, Janez Škof, Tomaž Sušnik, svetovalci; Fr. Malovrh, Ivan Gerjolj, Fr. Setničar, Jan. Zibelnik, Jan. Ambrožič, Blaž Kožuh, J. Laznik, odborniki.

Udanostna izjava občine Zalog:

Podpisani odborniki zaloške občine v cerkljanski fari smo se danes sošli, da v svojem in v imenu cele občine izrečemo svoje obžalovanje nad postopanjem „Slov. Naroda“ in njegovih tovarišev zoper Vašo prevzvišeno osebo. „Slov. Narodu“ in njegovim somišljenikom izrekamo svojo priprosto misel, da mi nikakor ne potrebujemo ne slovenskega, ne nemškega, ne laškega, ampak da potrebujemo katoliškega škofa, in takega nam je milost božja podelila v Vaši prevzvišeni osebi. S srčno hvaležnostjo do Boga priznavamo, da imamo škofa, kateri si neutrujeno prizadeva, da se sv. vera neoskrunjena obrani med našim ljudstvom, da imamo dobrega pastirja, kateri si z vso močjo prizadeva kazati svojim vernim pot proti večnemu kraljestvu. — Ravno zato zagotavljamo Vaši prevzvišenosti svojo udanost, spoštovanje in otroško ljubezen.

V Zalogu, dne 27. novembra 1892.

Miha Bohine, župan; Mat. Plevel, Anton Kovač, svetovalci; Jos. Štern, Mat. Štern, Janez Golob, J. Vidmar, Mat. Kne, Janez Tomažič, Jan. Burgar, Janez Repnik, Fel. Janežič, Janez Grkman, Franc Bohine, Fr. Vidmar, Vin. Mayer, odborniki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. decembra.

(Udanostne izjave) poslali so prevzvišenemu knezoškofu nadalje zastopi občin: Ajdovce pri Žužemberku, Lesce na Gorenjskem in Studenec-Bučka na Dolenjskem. Živeli!

(Predavanje v „Rudolfinu“.) Muzejsko društvo za Kranjsko bode napravilo prihodnjo sredo (dne 21. t. m.) zvečer ob pol šestih predavanje v bralni sobi „Rudolfinu“. Govoril bode gospod prof. Viljem Voss o predmetu: „Zgodovinski razvoj in sedanjí stan našega znanstva o kranjskih rudninah“.

(„Nova Soča“ in resnica.) Tudi „Nova Soča“ je pri svoji znani resničajnosti objavila popolno neresnična poročila o „Slov.“ dopisu: „Res postalica“ piše: „Slovenec“ je začel iti na roko protislovenskim težujam in spletkam na naši zemlji, on opravičuje uardbo, da so se poslali v Ljubljano poštni praktikanče, ki razven laščine ne znajo nobenega drugega jezika.“ — Ne bi skoro verjeti, da zna „Nova Soča“ vedoma trditi tako grdo neresnico. Ako bi bila „Nova Soča“ poštna, povedala bi svojim čitateljem, da so omenjeni laški praktikanče že dolgo časa zopet v Trstu ter da so bili v Ljubljano poslani le zato, da so slovenski praktikanče mogli obiskavati za skušnjo potrebni šolski kurz v Trstu. Tako je „Slovenec“ poročal. „Nova Soča“ pa tega ne mara povedati, ker potem bi ne mogla udrihati po „Slovencu“, vzlasti sedaj okrog novega leta, kar je posebno letos „Novi Soči“ bajé prav potrebno. „Slovenec“ je poslovanje poštnega urada po slovenskih deželah grajal in hvalil, kakor je ta zaslužil, in tako bo storil tudi v prihodnje, če tudi bodo slovenski liberalci zavijali in zlorabljali tako pisavo v zlobne namene.

(Katoliško bralno društvo.) V podružni vasi na „Svetem“ pri Komnu ustanovilo se je „Katoliško bralno društvo“. Značilno za to društvo je to, da se ne sprejme za uda, kadar ne priznava načel I. slov. kat. shoda. Društvo je pod nadzorstvom preč. g. dekana komenskega.

(Božičnica.) V Josifinu napravi oudotno gospejno društvo v nedeljo dne 18. ob 5. uri svojim varovancem božičnico, k katerej se vabijo vsi prijatelji in podporniki društva.

(Vodstvo slovenskih ljudskih šol v Gorici) je razposlalo vabila k „Božičnici“ slovenskih otrok dne 18. decembra 1892. v čitalnični dvorani ob 4. uri pop. Program je mnogovrsten. Mej drugimi točkami je tudi „Maček v žaklju“. Vstopnica je 20 kr. Morda bode tudi kak političen prizorček n. pr. Kako je šel Jurček na Svetčev banket. Povabljeni so torej vsi visoki politiki in naj pridejo brez skrbi, saj „maček ne ostane v žaklju“.

(Vreme v Gorici.) Vreme imamo krasno v Gorici in upamo, da nam bode cela zima mila. Opoludne je 5—8° R., če se pa zakuri v sobi je tudi več.

(Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske) od 4. do 10. decembra je bilo: Novorojencev 18, mrtvorojeni 3, mrličev 17; med temi je 5 tujcev in 9 jih je umrlo v zavodih.

(Deželno gledališče v Ljubljani.) V nedeljo dne 18. decembra se bo predstavljala v slovenskem gledališču: Edda, igrokaz v štirih dejanjih. Spisal J. Weilen. Preložil Jos. Cimperman.

(Volitve v okrajni zastop Gorenje Radgone) vršé se dne 19. in 21. decembra. Upanje je, da zmaga pošten domačin. — Dne 17. decembra pa je dopolnilna volitev v okrajni zastop na Ptuj. Slovenski volilci zberó se ob 8. uri v „Narodnem domu“.

(Slovenskega planinskega društva) pravila je visoka deželna vlada te dni vrnila začasnemu odboru z opomnjo, da jih je predložiti ministerstvu, ker ona ni kompetentna, jih potrditi.

(Podporno društvo za uboge učence in učenke na c. kr. obrtnih strokovnih šolah v Ljubljani.) Kakor smo že poročali našim čitateljem, se je nedavno pod predsedstvom načelnika šolskemu odseku imenovanih zavodov, gosp. župana Grassellija, ustanovilo društvo, kateremu je namen, podpirati uboge učence in učenke obeh obrtnih šol v Ljubljani. Prvi občni zbor novega društva se bode vršil v ponedeljek, dne 19. t. m. ob 6. uri zvečer v mestni magistratni dvorani. Na dnevnem redu je v prvi vrsti volitev odbora. Zaradi res hvalevrednega smotra tega podpornega društva opozarjamo naše čitatelje, posebno pa one iz obrtnih krogov, na prvi občni zbor njegov, želeč društvu, da najde obilno prijateljev in podpornikov.

(Osnovni občni zbor pomočniške zadruge, kovinskih obrtnikov) vršil se je v nedeljo 11. t. m. v navzočnosti magist. tajnika in zadrúžnega komisarja gosp. Iv. Sešeka v magistratni dvorani. Navzočih je bilo 55 članov. Po pozdravu začasnega

načelnika gosp. Leop. Stibila preide se k volitvi, ter so bili naslednji gg. izvoljeni: Predsednikom: gosp. Vek. Lenček, v odbor pa gg. Breskvar, Doktorič, Harbich, Seljak, Tratnik in Vrhovec. Delegovana k mojsterskim sejam sta gg. Lenček in Stibil. V razsodišče bili so izvoljeni gg.: Breskvar, Furlan, Sattler, Stibil in njih namestnikoma gg. Rebek in Seljak. Novoizvoljeni gosp. predsednik se za obilo udeležbo zahvali, ter zborovanje zaključí.

(Ponarejevalec denarja.) Dne 29. novembra so v Šmarju pri Jelšah orožniki prijeli Mih. Pečnika. Našli so pri njem več ponarejenih goldinarjev. Odpuhali so ga v zapor.

(Nezgode.) „Slov. Gospodar“ poroča: Dne 23. novembra se je ustrelil Jurij Podlesnik od Sretega Lenarja pri Veliki Nadelji. Zapravljaj je premoženje, naposled pa zapravlil tudi življenje. — Dne 6. decembra so našli v Tinskem pri Šmarju pri neki hiši v listnjaku glavo in dan pozneje pri sosedu človeško truplo brez glave. Dognalo se je, da je neki berač prenočil v listnjaku in ondi umrl. Psi so potem njegovo glavo zlekli k sosedu tudi v listnjak, truplo pa zelo ogrizli.

(Prememba tiskovnega zakona.) Tiskovni odsek poslaniške zbornice se je te dni posvetoval o nasvetih pododborna in jih skoro vse sprejel. Sklenil je, da se odpravi kaveija za časopise. Za plačilo glob pravnih troškov in odškodnin ima skrbeti podjetje. Če se ne plačajo v osmih dneh, ko razsodba pravoveljavna postane, se bode list ustavil, dokler se ne plačajo. Kolportaza s časopisi in knjigami se v mejah zakonitih določb slednjemu dovoli. Listi in druge tiskovine se bodo smele konfiskovati le zaradi razžaljenja cesarja, hujškanja k sovraštvu ali zaničevanju proti cesarjevi osebi, bogokletstva, izdaje vojaških operacij, žaljenja pravosti in hujškanja k hudodelstvu in pregreškom, ako je nujna nevarnost, da se sicer hudodelstvo ali pregrešek izvrši. Gledé kolportaze se še nameravajo skleniti dodatne določbe, s katerimi se bode prepovedala kolportaza z nenavnimi spisi. Odprava časniškega koleka bode predmet posebnega načrta zakona. Premembe določb o popravkih je pa odsek odklonil.

(Grajenje dolenskih železnic.) Pri grajenju proge iz Ljubljane v Kočevje je v oktobru in novembru delalo poprek 3000 navadnih delavcev, 400 rokodelcev, 170 vprežne živine. Za prevažanje gradiva so se 28 $\frac{1}{2}$ kilometra na dolgo bile položile šine. Premaknilo se je 250.000 kub. metrov prsti in naredilo 7700 kubičnih metrov zidu. Od 137 večjih del se jih je 77 že dovršilo. 55 se jih še dela, 5 se jih pa še delati ni začelo. Dne 5. novembra so prekopali tunel na Grosupljem, pri katerem je pa seveda še jako mnogo dela. Na progi Grosuplje-Novomesto-Straža je pa v tem času delalo delalo 1140 navadnih delavcev, 700 rokodelcev, 52 vprežne živine. Za prevažanje so se 3 $\frac{1}{2}$ km. na dolgem položile šine. Premaknilo se je že 155.000 kubičnih metrov prsti in naredilo 2556 kub. metrov zidu. Od večjih objektov se sedaj delajo vijadukt in tunel pri Višnjigori in tunel pri Sv. Ani, in delo jako hitro napreduje. Vse kaže, da bode ta železnica pravočasno dodelana.

(Ljudske šole na Kranjskem.) Sedaj je na Kranjskem 305 ljudskih šol s 552 učitelji, in sicer 1 osemrazrednica, 3 petrazrednice, 32 štirirazrednice, 27 trirazrednice, 61 dvorazrednice in 181 jednorazrednice. V črnomeljskem okraju je 20 ljudskih šol, v kamniškem 28, v kočevskem 34, v kranjskem 34, v krškem 24, v litijskem 21, v ljubljanskem mestu 6, v ljubljanski okolici 27, v logaškem okraju 20, v novomeškem 31, v postojnskem 36, v radovljiškem 24.

(Uradna naznanila.) Na dvorazrednici na Gracovem, okraju logaskem je razpisano drugo učiteljsko mesto. Prošnje do 2. januarja 1893. — Pri c. kr. okraj. sodišču v Črnomlju se vsprejme pisar z ročno pisavo, slovenskega in nemškega jezika zmožen v besedi in pismu. Mesečna plača 30 gld. — Inžener gospod Karol Toman v Kranju je vsled odloka ces. kr. deželne vlade določen za glavarstvo Kranj in Radovljica kot komisar pri skušnjah za vodstvo parnih kotlov. — Mesto davkarskega kontrolorja ozir. adjunkta na Kranjskem je razpisano. Prošnje je vložiti v štirih tednih. — Pri okr. glavarstvu v Kamniku bode dne 30. decembra ob 10. uri licitacija za najem lova v občinah Kaplja vas in Križ.

(Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu) priredi otročičem, obiskujočim slov.

otroški vrt pri sv. Jakobu božičnico v nedeljo, dne 18. decembra 1892. ob 3. uri popoldne v prostorih „Slov. Čitalnice“ (ulica S. Francesco 2). Vstopnina 10 kraje. za vsacega, izvzema otroke. — Vspored: 1. Govor g. M. Kamsčič-a, voditelja vrta. 2. Molitev. 3. „Božična“, deklamuje Zerjel M. 4. Petje. 5. „Spomin na dolgo delo“, deklamuje Mavrin Štefanija. 6. Petje. 7. „Junak“, deklamuje Vatovec Josip. 8. Petje. 9. „Ubožec“, prizor, izvršujejo: Dodič Ante, Požar Fr., Cedin J., Zerjel M. in Orinc A. 10. Petje. 11. „Kuharica“, deklamuje Kreševič Jelisava. 12. Petje. 13. „Grda leska“, deklamuje Vidmar Karol. 14. Petje. 15. Zahvala, govori Gorup Ivanka. 16. Cesarska pesem. 17. Razdelitev obleke in drugih darov. — Slavno občinstvo k tej „Božičnici“ uljudno vabi

Načelnistvo.

(Dobro znamenje.) Štirideset vrst od Lide je oddaljeno selo „Sobrknice“, kjer so postavili pred 30 leti pravoslavno cerkev. Uradni „misijonarji“ so kmalu našli do treh tisoč pravoslavnih v okolici. In vendar je cerkev vedno prazna; stanovanje duhovnikovo je na pol razdrto; tudi cerkev je vsa opustošena. „Vilenskemu vjestniku“ jo opisuje neki dopisnik in pravi, da je bilo meseca avgusta v velik praznik vsega skupaj 12 oseb pri božji službi. Dostavlja, da so temu vzrok katoličanje, kateri s svojimi prazniki in s svojim obredom izvabijo ves narod k sebi. — Samo poznati je treba katoliško vero in njeno bogočastje!

(Prosveta na Hrvatskem.) Dr. Fr. Rački dokazuje v svoji razpravi „O prosvetnih odnosih Hrvatske prije XII. stoljeća“, katero je letos izdala jugoslovanska akademija, da je vsa omika tudi na Hrvatskem vzrasla na cerkvenih tleh. Cerkev je ustanovljala kolegijalne šole pri škofijskih cerkvah in samostanskih učiliščih. Cerkveni poglavarji so često opominjali svoje duhovstvo, naj poučuje mladino; nekaj teh opominov navaja gosp. Rački; mej njimi tudi poziv spletskega cerkvenega zbora. Zato so se pa ustanovljale šole tudi drugod, ne samo pri škofijskih cerkvah in samostanih. Imenoma se dá to dokazati osobito za Zader. — Komur je do resnice, lahko izprevidi, kako je skrbela cerkev od nekdanj za omiko. Cerkveni duh, ki je veleval na naškem cerkvenem shodu l. 895, naj ima vsak župnik klerika, ki poučuj mladino, ni vladal samo na Francoskem, marveč povsod. Do šole ima tudi mej Jugoslovani zgodovinsko pravo — cerkev.

(„Lugoska svatovska pesem“.) tako naslovljena drama pisateljice Mare Cop-Marletove se je predstavljala v hrvatskem prevodu v četrtek 15. t. m. v zagrebškem gledališču. Igra sama ima za temelj — prešestno znanje mlade žene Marče in nekega Imre Szatmary-a. Polno nagnusnih prizorov je v njej; uboji in druga zločinstva jo dičejo. — Visoka protekcija je sicer uvela pisateljico in njeno delo v Zagreb; a mladina hrvatska je pokazala, da se ne dádo terorizirati od nikogar v svojih npravnih in estetičnih načelih. Sikalo se je po zadnjem dejanju in živžgalu v znamenje, da take vrste igre ne spadajo v — Zagreb. Policija se je vmešavala; nekateri trdijo, da je bilo njeno obnašanje — čudno. Na vse strani je menda delila — udarce; jednega gimnazijalca so zaprli.

(Besede in — delo.) Z lepa se ne sliši toliko bombastičnih govorov in navdušenja polnih zatrevanj o ljubezni do domovine in o boju za narodnost i. t. d. kakor ravno pri gospodi vseučiliščni. Daleč so v tem obziru češki dijaci; častno mesto mej takimi govorniki zavzemajo tudi Hrvatje. In vender še ni mnogo časa, kar je rektor češkemu vseučilišču javno tožil, kolika nemarnost vlada mej dijaštvom, ko je s številskimi dokazoval, kako malo jih dovrši izpite in kako mnogo jih propade na visokih šolah. — O hrvatskih dijakih nam pa četrtkov „Obzor“ kaže podobno žalostno sliko. Kakor smo že poročali, predavalo se je v sredo v akademiji v spomin prof. dr. Lorkoviću, učenjaku prve vrste. In vseh vseučilišnikov, ki sicer umejo krasno deklamovati, kakor se morajo spoštovati mrtvi rodoljubi, bilo je — 10 pri predavanju!

(Moskva) stopa tudi moško v vrsto novodobnih mest. Za l. 1893. ima proračunjenih dohodkov 8,510.655 rub. 6 kop.; stroški pa so proračunjeni na 9,007.846 rub. 91 kop. Primankljaj znaša tedaj skoraj pol milijona. Mestna uprava navaja tudi dva, pri nas že jako znana vzroka, ki naj opravičita ta primankljaj: 1. ne smejo se odkladati nekatere nujne naprave; 2. večkrat se skaže, da koncem leta ostaje dobiček, da si je v proračunu stal primankljaj.

(S Trsata) se nam poroča: V noči 10. t. m. je bil v Tianah blizu Drage, kake 1/2 ure od Trsata, hud požar. Železniški čuvaj v Dragi ga je prvi zapazil. Na njegovo znamenje in pa na glas zvona draške cerkve je hitelo mnogo ljudi gasit, a prišedši na pozorišče niso dobili drugega od krasne hiše kakor štiri ožgane stene. Vse drugo je bila žrtva divjega plamena. Hiša, katera je bila lastnina g. Kopajtića, bivajočega na Sušaku, je bila zavarovana za 8000 gld., pohiše pa za 3000 gld. Zavarovalno društvo „Nord Britisch“ je izplačalo nesrečnežu vso svoto. Bog nas varuj ognja.

(Čitalnica Saleske doline) v Šoštanju ima 29. t. m. popoldne ob 3 uri v svojih prostorih svoj redni enajsti občni zbor, s katerim društvo prvo desetletje svojega obstanka završi. — Vspored: Poročilo predsednika in blagajnika, volitev odbora, razni nasveti, potem prosta zabava s petjem. — K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

(Šolska vest s Koroškega.) Poroča se nam: Doslej — vsaj na papirju — dvojezična (nemško-slovenska) šola v Pokrčah blizu Celovca spremenila se je v čisto nemško. To „pridobitev“ nemštva na Koroškem sedaj nemčursko-liberalni listi koroški proslavljajo po svoje. No, je pa tudi bila „junašk“ čin ta pridobitev. Če tri nemškutarsko-liberalne občine (Sv. Tomaž, Grabštanj in Šmihel) v zvezi z istotako nemčursko-liberalnim c. kr. deželnim šolskim svetom in deželnim odborom spremené že doslej le na papirju dvojezično šolo v čisto nemško, — to vsekako zasluži, da namažejo „Freie Stimmen“ o tem vsaj pol strani in pri tem tudi krepko udarijo po „Treiberei“, ki iz Celovca dela menda že „professionsmässig“. Tako vsaj vé pripovedovati zlobudravi „monitör“ koroških lažiliberalcev v znani svoji „duhovitosti“ (??).

(Vodstvo c. kr. poštno-hranilnične urada) razposlalo je okrožnico št. 12 z računom gledé prometa v mesecu novembru. Vložilo je v varčevalnem oddelku 5209 vložnikov 115.611krat za 2.271.060 gld. 75 kr., a v čekovnem 143 vložnikov 727.745krat v znesku za 107.370.075 gld. 84 kr., torej v obeh oddelkih skupaj za 109.641.136 gld. 59 kr.; od tega pride po naših krajih: na Štajersko 42.637krat za 4.086.815 gld., na Koroško 12.237krat za 1.168.514 gld., na Kranjsko 10.690krat za 944.264 gld., na Primorje 15.443krat za 1.941.677 gld., na Dalmacijo 459.697 gld. Izvzelo se je pa skupno 214.335krat za 106.076.042 gld.; od tega 6264krat za 1.842.906 gld. na Štajerskem, na Koroškem 1451krat za 323.922 gld., na Kranjskem 1180krat za 258.829 gld., na Primorskem 3894krat za 1 mil. 482.548 gld., v Dalmaciji 382krat za 68.040 gld. Od dne 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, do konca minolega meseca se je vložilo 50.205.862krat v skupnem znesku za 5.865.271.731 gld. 1 kr., a vrnilo so 14.250.448krat za 5793 mil. 570.362 gld. 61 kr., tako je v blagajnici preostalo 71.701.368 gld. 40 kr. Med povračili nahaja se 19.366.925 gld., za kar je urad vložnikom na željo kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Med ljudstvom kroži 9826 knjig-rentovnic v vrednosti 14 mil. 208.930 gld., potem 909.980 vložnih in 21.202 čekovnih knjižic. Novo pošto z nabiralnico dobili so kraji: Ičić in Rubija v Primorju, pa Twimberg, Seebach pri Beljaku, in Višprije na Koroškem. V neuradnem delu okrožnice najdeš podatke o poštnej hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, Švedskem.

Telegrami.

Dunajsko Novomesto, 16. decembra. Zaradi umora soproge, oziroma matere zatožena Josip Tanzer in njegov sin Josip Tanzer bila sta obsojena na smrt na vešalih, hčer Terezija Tanzer pa v šestmesečno ječo, ker je nekaj k hudodelstvu pripomogla.

Inomost, 16. decembra. Cesar je prevzel pokroviteljstvo tirolske deželne razstave, ki bode drugo leto.

Pariz, 16. decembra. Karola Lessepsa in Fontanesa, oba upravna svetnika pri panamski družbi, in Sausleroy-a so zaprli. Cottu, tudi upravni svetnik imenovane družbe, je pobegnil. Poslanca še neso nobenega zaprli.

Madrid, 16. decembra. Kakor se poroča iz Tangera, bili so na meji boji mej Maročani in nezavisnimi rodovi, nahajočimi

se pod francoskim varstvom. Močen oddelek algierskih vojakov prišel je nezavisnim rodovom na pomoč.

Črno, belo in pisano svilen blago
od 45 kr. do gl. 15-65 meter — gladko in vzorno (do 240 raznih vrst in 2000 barv itd.) razpoložljiva po naročilu poštne in colnine prosto **svilarnica G. HENNEBERG** (c. in kr. dvorni založnik), Zürich. — Vzorec s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto. 146 10 (2)

Umrli so:

14. decembra. Vincenc Zabukovec, gostilničarjev sin, 5 mes. Vegove ulice 9, pljučnica.
15. decembra. Kunibert Drenik, zasobni uradnik, 58 let, na Bregu 20, otrpnenje pljuč.

Tuji.

15. decembra.

Pri **Maliču**: Hoffman, tovarnar; Köhler, Muck, Just, Schwarzer, trgovci z Dunaja. — Stiene, trgovec iz Gradea. — Woßnag, lastnik tovarne s soprogo iz Slov. Bistrice. — Dobrovič, vinotrtec iz Gelsa. — Globočnik, notar iz Kranja. — Bamberg, iz Idrije. — Gruntar, notarjeva soproga iz Logateca. Kraus, iz Maribora. — Višnikar, iz Ribnice. — Roberta, Gabrijela in Olga Brauner, kump iz Kočevja. — Peternel iz Bleda. — Krainer, iz Monakovega.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplota po Celsiusu			
7. u. jut.	736.8	-6.0	brezv.	megla	
16. 3. u. pop.	739.8	-1.0	sl. svzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	744.4	-3.5	brezv.	megla	
Srednja temperatura 2.8°, za 1.4° pod normalom					

Tržne cene v Ljubljani dne 14. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, nktl.	6.23	Špeh povejen, kgr.	62
Rež.	4.65	Surovo maslo,	82
Ječmen,	3.84	Jajce, jedno	04
Oves,	2.54	Mleko, liter	10
Ajda,	5.59	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	4.41	Telečje	48
Koruz,	4.19	Svinjske	46
Krompir,	3.03	Koštrunovo	36
Leta,	12	Pisane	49
Grab,	12	Golob	16
Fizol,	10	Seno, 100 kgr.	2.23
Maslo, kgr.	95	Slama,	2.05
Mast,	60	Drva trda, 4 kub. mtr.	7
Špeh svež.	56	mehka,	5

Olepšave za božično drevesce

KAROL BISENIUS

sedaj na Dunaji I., Singerstrasse št. 11, Mezzanin. Telefon 4929.

Najnižje tovarniške cene na debelo.

Velikanska novost! Žareče in kristalne krogle in jajca po 12 kr. in dražje.
Naravnost vpelani japonski lampijoni za božična drevesca, mišeno transparentni, po 6 kr. Čudovito se sukajoče krogle po 3 kr., plodovi po 8 kr., orehi po 6 kr., jajca po 10 kr. in dražje, popolnoma obvit s srebrnimi nitkami.
Prekrasne novosti steklenih plodov in mičnih fantazijskih obeškov v jako lepo spreminjajočih se barvah. Narejene so tako, da se otroci ne poškodujejo, če se razbijejo. Karton z 12 kom. 30 kr. in dražje.

Novovrstne odsvitajoče olepšave kakor angelji in zvezde za vrh drevesca kom. po 8 kr. in dražje. Plastični plavajoči božični angelji po 15 kr. in dražje.
Ceniki tisočerihi lepih in najnovejših 472 (7-2) olepšav za božična drevesca zastoj.
Nikjer nemam podružnice.

F. WISJAN,

sedlar,

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11,

izdeluje

vsake vrste vozov

in priporoča čast. duhovščini in p. n. občinstvu svoje zalogo trdno in okusno narejenih faetonov, landaverjev, koleselnov, na pol pokritih in odprtih vozov. 569 (3-3)

Popravljanja izvršuje ceno in dobro.

Oddá se v najem

takoj ali pa o sv. Juriji prihodnjega leta za jedno ali več let

kovačija s fužino,

jedno sobo in kuhinjo. Pa tudi króma s štirimi sobami, kuhinjo, dvema kletima, hlevom zraven omenjene kovačije.
Kovačija je v Zali med Godovičem in Idrijo ob idrijski cesti, ki postane prihodnje leto državna cesta.
Natančnejši pogoji zvešó se pri **Tomažu Gantarju**, posestniku v Godovcu, pošta Hotedersica. 573 2-1

Naznanilo preselitve.

IVAN MIKLAVC

krojač v Ljubljani

usoja si uljudno naznaniti, da se je preselil v

Čevljarske ulice

ter se ob enem priporoča v naročilo

raznovrstnih oblek

katere izdeluje po najnižji ceni. Posebno priporoča jako cenene

suknje iz domačega sukna

547 6-5 (Lodenröcke).

Lekarna Trnkóczy-jeva, Dunaj, V.

Trnkóczyjev

grenki konjak,

okusno in najboljšo sredstvo za želodec.
I steklenica 50 kr., 12 steklenic 5 gl.
prodaja

Ubald pl. Trnkóczy,
lekarnar v Ljubljani.

Prodajalci na drobno dobó rabat.

Lekarna Trnkóczy-jeva v Gradcu.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 94 zobozdravnik

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Nove elegantne

sani

in nekateri 577 3-2

VOZOV

so na prodajo pri

F. r. Šiški,

Marije Terezije cesta št. 6, v Ljubljani.

Ivan Kregar,

pasar

LJUBLJANA,

in

Poljanska

izdelovatelj

cesta št. 8,

cekvenega

poleg Alojzije-

orodja

višča,

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot: moštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslatih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelkovne esti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine prosto. 1592 52-51

V prodajalnici

godbenih instrumentov

M. Hofta

579 2-1

V Ljubljani, Šelenburgove ulice 1

dobó se vsakovrstne **strune** in **glasbeni instrumenti**. — Naročila in poprave izvršujejo se točno.

Psalmi.

Preložil
Ivan Vesel.

Cena: 1 gl 20 kr.

Uradne in trgovske
KOVRTE S FIRMO
priporoča
Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

Nova slovenska knjiga!

Dobiva se v
KATOLIŠKI BUKVARNI.

Za novo leto!
priporoča
voščilne karte
in
raznovrstne vizitnice
Katoliška Tiskarna
v Ljubljani, Vodnikove ulice.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rudeče modro, sivo in olivno, po gld. 5-50, 6-—, 7-— 8-—, 9-—, 10-— in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,

tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje otroških vozičkov. 537 50-6

Tirolska slikarija

na steklo 54 12-11

in
katedralna steklarnica

Nenhausserja, dr. Jele in drugov

v Inmostu, na Dunaju in
v Novem Jorku.

Ravnatelj podružnice

Karol Gold,

Dunaj, IV., Magdalenen-
strasse 29.

21782 **VABILO.** 574 3-2
Uže mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo
oprostne listke
na korist ubožnemu zakladu.
Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati, z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca **KAROL KARINGER** na Mestnem trgu šte. 8, in **ALBERT SCHAEFFER** na Kongresnem trgu šte. 7.
Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta, mestni uradni sluge kakor poslednja leta tudi letos raznašati oprostne listke po hišah.
Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisni polji poleg imena pristaviti število vzetih listkov. — Velikodušnosti niso stavljene meje.
Pisanim pošiljкам bodi pridejana razločna adresa. Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.
Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 6. decembra 1892.

10
goldinarjev
stane pri meni ede modro na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz najboljših tvarin narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrovega drata, so s svojim atrikom tapcirani in močnim platnenim evlhom preobljeni in po največji radi do 15 let nobenih poprav ne zahtevajo. Pri naročitih z al žele naznani naj s vseh natančna mera postelje v notranji luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. dober tapciran modro na peresih, je pri n učenost, ki poudari malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slavnice itd.) kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo, ne ustrezajo.
ANTON OBREZA, tapecirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.
Ta d modro, narejena trdka bodi prečast, duhovščini in slavnemu občinstvu najboljše in poročila za nakupovanje žimnic, garnitur, divanov, stolov, preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela
Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštena postrežba, nizke cene. 536 50-6

Tlakanje z rudečim tirolskim porfirjem
je trpežno in priporočljivo.
Naznanilo in priporočilo.
Cenj. stavbenim in tovarniškim podjetnikom in spošt. posestnikom hiš usojam si podpisani uljudno javljati, da sem prevzel za Kranjsko
zastopstvo in zalogo
tirolskega rudečega porfirja
ter se priporočam najuljudneje v mnoga naročila na
tlakanje trotoarjev, prelazov, vhodov, hodnikov, dvorišč, skladišč itd. itd.
s priznano izvrstnim tirolskim porfirjem po primerno nizki ceni. Za stavbe priporočam tudi 1 do 4 cm. debele plošče za tlakanje kletí.
Veleposilovanjem 580 3-1
ALOJZIJ VODNIK, kamnoseški mojster v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 32.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.
DR. R. JACOBI
Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.
ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 371 10
Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

FRAN REISNER
v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 3 (na voglu),
priporoča se prečast, duhovščini in si občinstvu v mestu in na deželi v
izdelovanje civilnih, vojaških in uradniških oblek
po poljubnem kroju in najnižji ceni. — V zalogi ima tudi vse vsakovrstne narejene obleke. 541 6-6

Božična darila
J. KAPSCH, juvelir,
Ljubljana Prešernov trg
Ljubljana Prešernov trg
priporoča najtopleje izborno svojo zalogo
najraznovrstnejše
srebrnine in zlatnine; dragocenosti biserov itd. (2)
z zagotvilom najnižje cene, točne, uljudne postrežbe.
V nanja naročila izvršuje kar najurneje.

Novoletna darila
V letu 1838. v Trstu osnovana
e. k. priviez.
zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,
katere
generalnega zastopa pisarne
na Dunaju 174 12-5
v družbini hiši, mesto, **Weihburggasse št. 4,**
in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih
avstro-ogerske države
zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,
zavaruje po najnižjih cenah proti
požaru poškodbam pri prevaževanju in po toči, dalje človeško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri najemnini vsled požara ali razpoka.
Glavni zastopnik v Ljubljani: **IVAN PERDAN.**

Važno za imajoče srebrn denar!

Preklicanje srebrnega denarja konvencijske veljave.

567 (3-2)

31. dan decembra 1892 je poslednji dan, katerega se zamenjavajo po naredbi c. k. finančnega ministerstva z dné 8. avgusta 1892 **srebrni denarji konvencijske veljave** pri c. k. državni blagajnici **še z njih popolno imensko vrednostjo**. — Po tem obroku dobi se zanje povrnjena **le srebrna vrednost**, kar pomenja **zgubo** kacijh **30 odstotkov**, ker bi se po sedanjem kurzu zgubilo pri konvencijskem tolarju najmanj kacijh **60 kr.**, pri goldinarskem srebrnjaku kacijh **30 kr.** in pri dvajsetici kacijh **10 kr.** proti zamenjevalnemu kurzu. — **Tisti, ki imajo take denarje**, se opozarjajo na to **znatno premembo v vrednosti**, ki nastopi dné **31. decembra**, da **zamenjevalnega obroka ne zamudé**.

Ta denarja zamenjava, kakor tudi oskrbuje **zamenjavo srebrnih denarjev**, ki so že iz kurza, in inozemskih srebrnih denarjev po vsakočasnem srebrnem kurzu

Bančna hiša J. C. Mayer v Ljubljani.

Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Varujte	Sargov
KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	se	KALODONT
zdrav-	je	je	je v	imajo	je	pred po	se dobi po
stveno-	priznana	aroma-	tu- in ino-	zaradi pri-	naj-	zavrtku po-	35 kr.
obla-	in	tično	zemstvu	pravne	boljše	dobnih	kos v
stveno	neobhodno	osvežujoč,	z	sprave,	sred-	pona-	lekarneh,
preskušén	zobno	jako	največjim	nizke cene	stvo	redbah.	dr.-
(lepota	čistilno	praktičen	vspehom	in čistote	zoper		guerijah
zob)	sred-	na	uveden.	v rabi pri	nale-		in
	stvo.	potovanjih		dvoru in	zenja.		parfume-
				plemstvu,			rijah,
				pa tudi			539 (2)
				v najpri-			
				prostejši			
				meščanski			
				hiši.			

Priznanja z ajrišjih krogov so priložena vsakemu kosu.

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

prilaga lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si prilagajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljiva fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena stekle te Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. v e za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imeni, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od naš ga originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj se ter j vselj izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblatveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prostino, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20-1 83 6-2

Osnednja razpošiljalnica za provincije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBABNYJA**, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkó-zy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Pr. dam, M. Mizzam, dr. g.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birsbacher, J. Kommetz, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviez; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. S. Holz, dr. E. Kumpf; v Črncinji: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

J. N. POTOČNIK,

krajaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulin-skem poslopju, priporoča se osobito prečast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljše in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblek. Postrežba je ujudna, točna; cene možno nizke. 363 26-26

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti štev. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franko. 392 (24-22)

Najnižje cene

Primerna darila!

priporoča ujudno

Fran Čuden,

urar,

praje **J. GERA,**

v Ljubljani, Slonove ulica št. 11,

ter vabi ujudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje **velike izborne zaloge** najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilno (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinejše nikelnate ure	od gld. 4-20 do	6
srebrne ure s ključem	7-50	10
srebrne remontoir-ure	7-50	12
iste z dvojnimi oklepom	9	18
zlate ure za dame	16	35
zlate ure za gospode	24	130

Garantiram possem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa eno leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzile temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-16 205 38-37

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

Dunajska borza.

Dné 17. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 40
Zlata renta 4%, davka prosta	116 25
Papirna renta 5%, davka prosta	100 65
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	980
Kreditne akcije, 160 gld.	315 25
London, 10 funtov strl.	120 05
Napoleonador (20 fr.)	9 57 1/2
Cesarski cekini	5 68
Nemški mark 100	59 02 1/2

Dné 16. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 80 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 40
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 50
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	154 75
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	188
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 50
Zastavna pisma	100 50
Kreditne srečke 100 gld.	194
St. Genois srečke 40 gld	86

Ljubljanske srečke, 20 gld.	— gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 85
Rudolfere srečke, 10 gld.	24 50
Salmove srečke, 40 gld.	66
Windischgrazove srečke, 20 gld.	58
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 75
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2795	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 50
Papirni rubelj	1 19
Laških lir 100	—

List „Mercur“.

Zanesljiva **informacija** o stalno obrestnih in dividendnih papirih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločitnih pojavih na dunajski borzi. Sveto pismeni in usni brezolačno. Celotna naročnina s portno pošiljateljice vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Žrebanje dné 2. januarija.

Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 200.000 gld. avstr. volj.

Kreditne promese

à gld. 4 1/4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 150.000 gld. av. v.

Obe vkupe le 8 1/4 goldinarja.